

ODBORNÉ STANOVISKO HLAVNEJ KONTROLÓRKY MESTA BREZNA K NÁVRHU ROZPOČTU NA ROK 2013

Podľa § 18f ods. 1 písm. c) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu na rok 2013 (ďalej len stanovisko).

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA STANOVISKA

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzala z posúdenia predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2013 – 2015 a návrhu rozpočtu na rok 2013 (ďalej len návrh rozpočtu) z hľadiska zákonnosti ako aj z hľadiska metodologickej správnosti a odbornosti jeho zostavenia a predloženia na schválenie mestskému zastupiteľstvu (ďalej len MsZ).

Hneď na úvod je potrebné uviesť, že v roku 2012 nebol návrh rozpočtu predložený na rokovanie MsZ a tak je mesto v roku 2013 v tzv. rozpočtovom provizóriu, čo znamená, že mesto hospodári podľa rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka (2012), pričom výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória nesmú v každom mesiaci rozpočtového roka prekročiť 1/12 celkových výdavkov rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka (2012). Výnimku tvoria výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória, ktoré sa uhrádzajú v súlade s termínmi splácania dohodnutými v predchádzajúcom rozpočtovom roku a výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória na povinnú úhradu podľa osobitných predpisov.

V tejto súvislosti upozorňujem, že podľa §11 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. má mesto povinnosť rozpočtové príjmy a výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória zúčtovať s rozpočtom na rok 2013 po jeho schválení.

Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, konkrétne:

- zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len „zákon č.583/2004“).

Návrh rozpočtu zohľadňuje príslušné ustanovenia:

- zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z.n.p., na základe ktorého mesto vydalo všeobecne záväzné nariadenia k jednotlivým miestnym daniam,
- zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z.n.p.

a ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov.

Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta Brezna

Návrh rozpočtu bol zverejnený na úradnej tabuli mesta dňa 07.02.2013, t.j. v zákonom stanovenej lehote (najmenej 15 dní pred jeho schválením) v súlade s § 9 ods.2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p.

B. TVORBA A ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 583/2004 Z. z. ako viacročný programový rozpočet na roky 2013 - 2015, t.j. ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky mesta, v ktorom sú v rámci jeho pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov, vrátane programov mesta, najmenej na tri rozpočtové roky.

Viacročný rozpočet na roky 2013 – 2015 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet na príslušný rozpočtový rok (2013). Rozpočet na rozpočtový rok 2013 je po jeho schválení MsZ záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú orientačné.

VÝCHODISKÁ TVORBY ROZPOČTU

Tvorba návrhu rozpočtu príjmov pre rok 2013 je v celkovom objeme 10 788 997 €, predpokladá sa ich nárast oproti schváleným rozpočtom minulých rokov.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že úroveň navrhovaného rozpočtu príjmov je po minulé roky vždy nižšia ako neskôr dosiahnutá skutočnosť

- v roku 2010 bol nárast príjmov oproti schválenému rozpočtu + 1 968 512 €,
- v roku 2011 to bolo + 1 845 159 €
- v roku 2012 to bolo až 2 624 704 €.

Z uvedeného vyplýva, že skutočnosť naplnenia príjmov je vždy lepšia ako predpoklad návrhu rozpočtu príjmov.

Vývoj príjmovej časti rozpočtu:

Rok	Schválený rozpočet príjmov celkom	Skutočnosť naplnenia príjmov celkom
2001	108 394	112 964
2002	187 275	217 253
2003	207 301	222 581
2004	271 312	249 057
2005	400 020	427 922
2006	341 776	377 658
2007	347 128	378 094
2008	14 191 130	14 928 599
2009	11 783 151	12 360 816
2010	9 676 210	11 644 722
2011	9 712 653	11 557 812
2012	9 985 440	12 610 144
Návrh 2013	10 788 997	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Vo výdavkovej časti predstavuje návrh rozpočtu celkový objem 10 266 794 €; tu na rozdiel od rozpočtu príjmov sa predpokladá ich pokles oproti schválenému rozpočtu roku 2012, avšak nárast oproti schváleným rozpočtom minulých rokov (2010 a 2011).

Aj u výdavkov možno konštatovať, že úroveň navrhovaného rozpočtu je vždy nižšia ako dosiahnutá skutočnosť

- v roku 2010 bol nárast výdavkov oproti schválenému rozpočtu + 2 294 933 €, pričom nárast nekopíroval rast príjmov, ale príjmy výrazne prekročil,

- v roku 2011 bol nárast výdavkov oproti schválenému rozpočtu + 2 075 723 €, a opäť nárast nekopíroval rast príjmov, ale príjmy opäť prekročil,
- v roku 2012 to bol nárast o 2 286 501 €, v tomto roku však treba korektne uviesť, že rast výdavkov kopíroval rast príjmov.

Z uvedeného vyplýva, že skutočnosť čerpania výdavkov za posledné roky je vždy vyššia ako predpoklad návrhu rozpočtu výdavkov.

Vývoj výdavkovej časti rozpočtu:

Rok	Rozpočet výdavkov celkom	Skutočnosť čerpania výdavkov celkom
2001	97 394	100 790
2002	262 884	318 692
2003	385 141	384 329
2004	238 581	234 877
2005	387 365	377 907
2006	335 230	318 789
2007	262 643	319 315
2008	356 295	14 820 022
2009	15 177 615	14 855 292
2010	9 855 080	12 150 013
2011	9 668 473	11 744 196
2012	10 422 613	12 709 114
Návrh 2013	10 266 794	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

V návrhu rozpočtu na rok 2013 sa uvažuje s prebytkom rozpočtu 522 203 €, pričom sa uvažuje z tohto prebytku kryť schodok finančných operácií (výdavkové finančné operácie, t.j. splácanie úverov). Z prehľadu bilancie skutočne dosiahnutých príjmov a skutočne čerpaných výdavkov mesta je zrejmé, že mesto v uplynulých rokoch hospodáril so schodkovým rozpočtom, v roku 2010 dosiahlo dokonca aj schodok na bežnom rozpočte a preto hodnotím návrh rozpočtu na rok 2013 – plán dosiahnuť prebytok až 522 203 € ako aj prebytok bežného rozpočtu až 877 783 € - ako veľmi ambiciózne. Upozorňujem, že ak sa mestu nepodarí naplniť očakávané príjmy a zabezpečiť racionalitu v čerpaní výdavkov, jej plány nebudú splniteľné a bude vážne ohrozená vyrovnanosť rozpočtu mesta.

Návrh rozpočtu je spracovaný ako viacročný programový rozpočet na roky 2013 - 2015, jeho východiská ale nepovažujem za strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky mesta, ukazovatele rozpočtov na roky 2014 a 2015 sú spochybniteľné, najmä čo sa týka kapitálového rozpočtu a rozpočtu príjmových finančných operácií. Vo viacročnom rozpočte majú byť vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov, čo v tomto prípade určite splnené nie je.

ROZPOČET BEŽNÝCH PRÍJMOV

V návrhu rozpočtu sa uvažuje s nárastom bežných príjmov oproti schválenému rozpočtu v roku 2012, avšak s ich poklesom oproti dosiahnutej skutočnosti roku 2012.

Vývoj bežných príjmov :

Rok	Schválený rozpočet bežných príjmov	Skutočnosť plnenia bežných príjmov
2005	210 034	268 908
2006	222 900	275 183
2007	236 068	307 079

2008	251 937	11 134 767
2009	9 981 611	10 581 374
2010	9 226 210	9 909 181
2011	9 053 402	9 736 473
2012	9 585 440	10 057 835
Návrh 2013	9 936 760	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Daňové príjmy sú tvorené výnosom dane z príjmov fyzických osôb – podielovej dane zo štátneho rozpočtu, majetkovými daňami a daňami za tovary a služby, t.j. daňami ktoré mesto vyberie od svojich občanov a to najmä daň z nehnuteľnosti a poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad.

Daňové príjmy vždy tvorili najstabilnejšiu a najvýznamnejšiu zložku rozpočtu mesta; táto skutočnosť sa nemení ani v roku 2013. Daňové príjmy mesta v návrhu rozpočtu tvoria 63 % z bežných príjmov mesta, v roku 2012 to bolo 64 %, v roku 2011 to bolo 66% a v roku 2010 to bolo 63%.

Vývoj daňových príjmov:

Rok	Schválený rozpočet daňových príjmov	Skutočnosť naplnenia daňových príjmov
2001	50 900	52 970
2002	53 295	54 668
2003	58 130	58 916
2004	73 938	71 259
2005	130 238	146 626
2006	148 694	155 171
2007	151 938	170 026
2008	181 628	6 500 963
2009	5 836 789	5 996 111
2010	5 718 548	5 113 547
2011	5 976 211	5 751 932
2012	6 073 970	5 794 632
Návrh 2013	6 265 716	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Mesto uvažuje s rastom daňových príjmov v porovnaní so skutočnosťou roka 2012, nárast očakáva aj z výnosu dane z príjmov fyzických osôb, čo je veľmi diskutabilné, avšak treba korektne dodať, že spracovateľ návrhu rozpočtu vychádza z prognózy MF SR. Samozrejme po zvýšení miestnych daní sa očakáva aj nárast výnosu z tejto skupiny daňových príjmov.

Vývoj plnenia príjmov z dane z nehnuteľnosti:

Rok	Schválený rozpočet	Skutočnosť
2002	12 186	11 573
2003	13 330	13 669
2004	14 078	13 338
2005	20 200	26 353
2006	19 000	19 066
2007	18 400	18 849
2008	635 531	827 226
2009	815 869	815 869

2010	803 293	845 564
2011	845 366	821 993
2012	848 000	823 020
Návrh 2013	974 317	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Výnos dane z nehnuteľností v návrhu rozpočtu vychádza zo schváleného rozpočtu roku 2012 upraveného o 15%. Výnos ostatných miestnych daní (daň za psa, za nevýherné hracie automaty, za predajné automaty, daň za užívanie verejného priestranstva) je navrhnutý na úrovni schváleného rozpočtu roku 2012. Návrh rozpočtu príjmov počíta, vzhľadom k skutočnému plneniu výnosu dane z ubytovania, s poklesom výnosu z tejto dane. Poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad sa pre rok 2013 zvyšoval a tak sa aj v rozpočte príjmov uvažuje s jeho zvýšením. Mesto si kladie za cieľ z dosahovaných výnosov pokrývať náklady na likvidáciu komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu, čo sa mu však za uplynulé roky nedarilo. V tomto smere odporúčam vykonať analýzu skutočných nákladov na likvidáciu komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu s cieľom následného zníženia týchto nákladov a zvýšenia efektivity a účinnosti vykonávanie tejto činnosti.

Za najambicióznejší cieľ mesta v oblasti daní pre rok 2013 považujem snahu znížiť daňové pohľadávky (o sumu 44 580 €). Naplnenie tohto cieľa je pre mesto dôležité, aj keď výsledky uplynulých rokov tento trend nezaznamenávajú. Ak sa nepodarí nájsť nástroj na vymáhanie daňových pohľadávok a na ich následné znižovanie a z tohto titulu napĺňanie daňových príjmov, výsledkom bude len realita v podobe zvýšenia daní pre fyzické a právnické osoby bez dopadu na tých, ktorí si svoje daňové povinnosti neplnia.

U **nedaňových príjmov**, t.j. príjmov z podnikania a z vlastníctva majetku, príjmov z administratívnych a iných poplatkov, sa neuvažuje so zvyšovaním týchto príjmov.

U príjmov z vlastníctva majetku opätovne ako po minulé roky upozorňujem na skutočnosť, že za uplynulé roky dochádza k ich rapídneho poklesu, tento pokles je zaznamenaný na príjmovej strane rozpočtu, nie je však ničím kompenzovaný. Tieto príjmy už v súčasnosti nestačia a v budúcnosti nebudú stačiť ani na opravy a udržiavanie majetku vo vlastníctve mesta, a vôbec sa nedá uvažovať s možnosťou, že by z týchto príjmov (cez dosiahnutý prebytok bežného rozpočtu) mohlo byť financované jeho zhodnocovanie.

V rámci tejto skupiny príjmov je rozpočtovaný aj príjem z prenajatého technického a technologického zariadenia v zmysle uzatvorenej nájomnej zmluvy (vrátane jej dodatkov) so spoločnosťou DALKIA Brezno a.s., ktorý vo výške základného nájomného musí mesto investovať do zhodnotenia tohto prenajatého, čo je vyjadrené vo výdavkoch návrhu kapitálového rozpočtu rokov za roky 2013 až 2015. Upozorňujem na túto skutočnosť aj preto, že podľa návrhu viacročného rozpočtu ide o jediné investície, ktorá je zo strany mesta naplánovaná na roky 2014 a 2015.

U administratívnych poplatkov a platieb ide najmä o

- správne poplatky, ktoré sú vyberané v zmysle platných právnych predpisov – sú rozpočtované vo výške 261 500 €;
- pokuty a penále - sú rozpočtované vo výške 11 800 €;
- príjmy za poskytované sociálne služby t.j. za opatrovateľskú službu, služby poskytované v zariadení núdzového bývania „NÁRUČ“, v útulku „NÁDEJ“, za pranie bielizne, za služby poskytované v mestskej knižnici, za služby poskytované mestskou políciou na pulte centrálnej ochrany a iné – sú to príjmy vyberané v zmysle platných právnych predpisov a uzatvorených zmlúv o poskytovaní služby – sú rozpočtované vo výške 121 439 €.

Návrh rozpočtu u tejto skupiny príjmov je výrazne nižší oproti dosiahnutej skutočnosti roku 2012 (rozdiel predstavujú finančné prostriedky zo škôl a školských zariadení, ktoré sa nerozpočtujú, ale v skutočnosti sa vykazujú).

Dotácie - v návrhu rozpočtu sa uvažuje s dotáciami, ktoré budú poskytované mestu z rozpočtov jednotlivých rozpočtových kapitol v rámci financovania prenesených kompetencií, s ďalšími dotáciami zo ŠR a účelovými dotáciami z rozpočtov obcí v celkovej rozpočtovanej výške 2 202 915 €.

ROZPOČET KAPITÁLOVÝCH PRÍJMOV

Mesto v návrhu rozpočtu na rok 2013 rozpočtuje plnenie kapitálových príjmov vo výške 852 237 €, z toho sú ale vlastné príjmy t.j. príjmy z predaja kapitálových aktív rozpočtované len vo výške 148 000 €. Rozpočet vlastných kapitálových príjmov súvisí s plánom predaja kapitálových aktív a so schopnosťou ho zrealizovať v plánovanej vecnej i finančnej štruktúre. Toto sa mestu v minulosti nedarilo, nevykonával sa predaj prebytočného majetku mesta, ktorý bol na tento účel naplánovaný, ale predával sa majetok mesta, ktorý si vybrali záujemcovia (jednalo sa prevažne o pozemky).

V roku 2013 sa opäť (ako po minulé roky) plánuje predaj objekt na Brezenskej ul., je naplánovaný aj predaj tzv. drobných pozemkov a počítajú sa aj s drobnými príjmami za predané byty (splátky v zmysle uzatvorených zmlúv). Najväčší výnos z predaja majetku je naplánovaný za predaj pozemkov (vo výške asi 100 000 €) z titulu budovania cestného obchvatu mesta.

Vývoj kapitálových príjmov:

Rok	Rozpočet kapitálových príjmov	Skutočnosť plnenia kapitálových príjmov
2001	14 081	14 421
2002	19 516	8 559
2003	23 640	36 517
2004	42 963	19 142
2005	27 680	35 705
2006	36 624	58 844
2007	19 432	15 243
2008	102 522	12 801/ 424 915
2009	1 779 037	1 779 742
2010	450 000	1 837 802
2011	659 251	1 821 339
2012	400 000	2 552 309
Návrh 2013	852 237	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

V návrhu rozpočtu na rok 2013 sa uvažuje s kapitálovými transfermi vo výške 704 237 €, konkrétne

- z refundácie kapitálových výdavkov investičnej akcie „Voda, kanál, ČOV Podkoreňová“ vo výške 224 044 €,
- z refundácie výdavkov na investičnú akciu „Rekonštrukcia námestia – III. Etapa“ vo výške 69 617 €,
- príjem prostriedkov štátneho rozpočtu a prostriedkov rozpočtu EÚ na investičnú akciu „Rekonštrukcia námestia – III. Etapa“ vo výške 410 576 €.

Čo sa týka hodnotenia viacročného návrhu rozpočtu, mesto pre roky 2014 – 2015 nerozpočtuje žiadne kapitálové príjmy (okrem 6 000 €), čo je pre rozvoj mesta, ktorý je spojený s potrebou kapitálových zdrojov, veľmi zlým signálom.

ROZPOČET BEŽNÝCH VÝDAVKOV

V roku 2013 sa uvažuje so zvýšením rozpočtu bežných výdavkov oproti schválenému rozpočtu roku 2012 a so znížením oproti skutočnosti roku 2012.

Vývoj bežných výdavkov:

Rok	Rozpočet bežných výdavkov	Skutočnosť čerpania bežných výdavkov
2001	63 943	66 108
2002	75 009	103 903
2003	177 840	177 455
2004	205 850	203 996
2005	224 583	220 205
2006	241 655	251 091
2007	237 856	253 698
2008	233 526	9 057 226
2009	9 822 211	9 548 917
2010	8 784 706	10 236 121
2011	9 009 222	9 499 690
2012	8 880 071	9 574 932
Návrh 2013	9 058 977	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Z návrhu rozpočtu bežných výdavkov na rok 2013 podľa ekonomickej klasifikácie je zrejmé, že najväčšie šetrenie sa vykazuje vo výdavkoch na činnosť rozpočtových a príspevkových organizácií.

U rozpočtových organizácií je to vykázané zníženie aj oproti schválenému rozpočtu na rok 2012 a aj oproti skutočnosti roku 2012 – ide o pokles z 4 016 565 € (skutočnosť roku 2012) na 3 599 704 € (návrh rozpočtu na rok 2013). Komentár k návrhu rozpočtu nevysvetľuje tento pokles a ani neuvádza, či v tomto návrhu je zohľadnené 5% zvýšenie plátov zamestnancov školstva. V komentári je len uvedené, že transfery rozpočtovým organizáciám sa rozpočtujú na základe návrhu VZN o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku škôl a školských zariadení zriadených na území mesta Brezno (originálne kompetencie) ako aj schváleného rozpočtu na prenesený výkon štátnej správy v oblasti školstva (ZŠ) a rovnako sa uvádza, že mesto uvažuje s nerozpísanou rezervou (vo výške 59 237 €), ktorá by mala riešiť neočakávané udalosti. Z návrhu rozpočtu je ale zrejmé, že pokles výdavkov na školstvo kopíruje pokles príjmov, t.j. transferov zo štátneho rozpočtu a je teda pravdepodobné, že ide len o vykázané zníženie výdavkov a že výdavky na školstvo sa budú v priebehu roka zvyšovať v závislosti od poskytnutia transferov na prenesený výkon štátnej správy v školstve.

Výdavky na financovanie rozpočtových organizácií:

	Skutočnosť 2010	Skutočnosť 2011	Schválený rozpočet 2012	Skutočnosť 2012	Návrh rozpočtu 2013
ZŠ s MŠ Pionierska 2	1 460 990	1 430 211	1 427 715	1 494 325	1 414 102

ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4	1 404 618	1 291 393	1 233 077	1 390 337	1 164 449
ZŠ s MŠ MPČE 35	739 974	719 571	699 542	772 888	702 807
Základná umelecká škola	282 721	271 422	241 179	272 114	231 861
Centrum voľného času	117 745	100 127	79 341	96 890	86 485

U príspevkových organizácií rovnako dochádza k zníženiu výdavkov, okrem jednej príspevkovej organizácie a to Mestského športového klubu, kde sú rozpočtované výdavky na úrovni skutočnosti roku 2012. Tu sa v priebehu roka obdobná situácia ako u rozpočtových organizácií očakávať nedá a je veľmi pravdepodobné, že príspevkové organizácie budú hospodáriť s rozpočtom, ktorý im bude schválený a nebudú môcť očakávať žiadne zvýšenie výdavkov.

Výdavky na financovanie príspevkových organizácií:

	Skutočnosť 2008	Skutočnosť 2009	Skutočnosť 2010	Skutočnosť 2011	Skutočnosť 2012	Návrh rozpočtu 2013
Technické služby	1 000 232	1 133 412	919 018	910 178	856 327	834 518
MŠK	397 232	464 873	386 974	374 042	355 368	355 368
MSKS	274 215	255 022	215 350	181 332	160 541	150 858

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

V roku 2013 sa uvažuje s poklesom rozpočtu výdavkov na platy zamestnancov mesta – ide o zníženie výdavkov o 32 040 € oproti skutočnosti roku 2012 (tento pokles nie je poklesom deklarovaným v memorande - 5%),.

Vývoj mzdových výdavkov :

Rok	Rozpočet	Skutočnosť
2002		15 788
2003		34 921
2004		35 788
2005		34 801
2006		34 792
2007		32 416
2008		36 767
2009		1 362 542
2010		1 360 097
2011		1 570 790
2012		1 378 874
Návrh 2013		1 330 594

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Výdavky na tovary a služby sú naplánované na 1 933 719 € oproti schválenému rozpočtu roku 2012 (1 576 449 €) ide o zvýšenie o 357 270 €; nárast od deklarovaného zníženia výdavkov na tovary a služby v memorande o 10% ide o zvýšenie výdavkov o cca 23% oproti schválenému rozpočtu roku 2012.

Vývoj prevádzkových výdavkov (tovary a služby):

Rok	Rozpočet	Skutočnosť
2002	14 849	21 506
2003	26 699	26 302
2004	36 231	34 162
2005	39 176	37 033
2006	36 853	36 227
2007	29 690	29 701
2008	50 822	49 111
2009	1 797 082	1 560 264
2010	2 313 373	2 479 435
2011	1 471 909	1 911 910
2012	1 576 449	1 924 146
Návrh 2013	1 933 719	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

V komentári k návrhu rozpočtu sa neuvádza dôvod zvýšenia výdavkov na tovary a služby; návrh rozpočtu podľa jednotlivých položiek je nasledovný:

	Skutočnosť 2010	Skutočnosť 2011	Schválený rozpočet 2012	Skutočnosť 2012	Návrh rozpočtu 2013
631-Cestovné náhrady	11 869	8 667	5 530	7 594	4 224
632-Energie, voda a kom.	252 607	294 887	213 018	296 083	244 199
633-Materiál	114 188	62 259	43 091	50 221	169 943
634-Dopravné	34 098	29 145	19 520	34 905	26 000
635-Údržba	1 014 641	733 215	643 628	662 308	769 099
636-Nájomné za prenájom	5 984	2 209	1 500	6 058	4 200
637-Služby	1 046 048	781 528	650 162	866 977	716 054

Zvýšené výdavky sú naplánované na položkách „633 - Materiál“ a „635 - Údržba“.

V návrhu rozpočtu bežných výdavkov na rok 2013 podľa funkčnej klasifikácie, t.j. podľa jednotlivých odvetví sa uvažuje so zvýšením výdavkov oproti čerpaniu výdavkov v roku 2012 v oblastiach:

- financovanie mestského úradu
- splácanie úverov
- nakladanie s odpadovými vodami
- verejné osvetlenie
- šport
- kultúra, z toho knižnice a umelecké súbory
- celoživotné vzdelávanie (projekt)
- niektoré sociálne služby.

Pri ostatných činnostiach sa uvažuje so znížením výdavkov.

ROZPOČET KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV

Vývoj kapitálových výdavkov :

Rok	Rozpočet kapitálových výdavkov	Skutočnosť čerpania kapitálových výdavkov
2001	16 870	16 490
2002	54 139	53 613
2003	23 761	23 444
2004	26 830	24 981
2005	114 258	105 762
2006	83 445	67 698
2007	23 153	59 359
2008	154 345	5 557 027
2009	5 355 404	5 306 375
2010	1 070 374	1 913 892
2011	659 251	2 244 506
2012	1 380 124	3 134 183
2013	1 207 817	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

V rámci rozpočtu kapitálových výdavkov pre rok 2013 ide najmä o úhradu výdavku - plnenie záväzku z realizovaného projektu EÚ – „Rekonštrukcia námestia – III. etapa“ vo výške 640 507 € z rozpočtu mesta a 410 576 € z prostriedkov EÚ.

V kapitálovom rozpočte sa uvažuje aj s obstaraním pozemkov (vysporiadanie vlastníctva k pozemkom pod miestnymi komunikáciami na ul. Horná a Dolná) – výdavok vo výške 3 000 €, s nákupom programového vybavenia pre mestskú knižnicu – výdavok vo výške 3 734 € pre rok 2013, s rekonštrukciou vstupných schodov mestského domu kultúry – výdavok vo výške 20 000 € a s „rekonštrukciou a revitalizáciou záchytovej prameňov ako donora pitnej vody Rohozná“ (zabezpečenie a zvýšenie dostatočného množstva pitnej vody pre verejnosť) – výdavok vo výške 30 000 €.

Ďalej sa mesto v zmysle Dodatku č. 14 k Zmluve o nájme nehnuteľností a technologických zariadení, uzatvorenej medzi Mestom Brezno a Dalkiou Brezno a.s., zaviazalo investovať základné nájomné vo výške 60 000 EUR do modernizácie technologických zariadení, ktoré má v nájme a podniká na nich zmienaná spoločnosť; pre rok 2013 ide o výdavok vo výške 100 000 €, ktoré sú kalkulované v kapitálovom rozpočte.

Mesto počíta s krytím kapitálových výdavkov z prebytku bežného rozpočtu a z návratných zdrojov financovania. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť na dva riziká:

1. Prebytok bežného rozpočtu ako zdroj krytia kapitálových výdavkov je veľmi problematický a závisí od hospodárenia mesta, odporúčam racionalizovať spotrebu mesta, šetriť výdavky a zabezpečovať plynulé plnenie vlastných daňových a nedaňových príjmov.
2. Ak mesto nebude dosahovať prebytkový bežný rozpočet, prijatie ďalšieho úveru už je na hrane únosnosti; v budúcnosti neodporúčam využívať žiadne možnosti ďalšieho úverového alebo obdobného zaťaženia mesta.

V rámci hodnotenia kapitálového rozpočtu som vždy osobitnú pozornosť venovala rozvojovým programom mesta; vychádzala som zo skutočnosti, že práve rozvojové programy ako súčasť kapitálového rozpočtu sú výsledkom zo zákona povinného programového rozpočtovania (majú obsahovať programové náležitosti, ktorými sú zámer, ciele, merateľné ukazovatele, začiatok a koniec realizácie programu, rozpočtové náklady programu, finančné krytie v jednotlivých

rozpočtových rokoch a pod). Viacročný programový rozpočet na roky 2013 – 2015 neobsahuje žiadne rozvojové programy, napriek skutočnosti, že mesto ich v minulosti rozpočtovalo nad únosnú mieru ich zvládnutia najmä z hľadiska finančného. Na túto skutočnosť som upozorňovala a realita je, že z veľkého množstva rozvojových programov (investičných akcií) mnohé ostali len v rovine štúdií a projektových dokumentácií, ktorých realizácia s odstupom času bude problematická a v mnohých prípadoch aj nemožná, či už z hľadiska nedostatku finančných prostriedkov na ich realizáciu alebo z titulu neaktuálnych projektov a projektových dokumentácií.

FINANČNÉ OPERÁCIE

V návrhu rozpočtu príjmových finančných operácií sa počíta

- a) s prijatím krátkodobého – prekleňovacieho úveru vo výške 300 000 €, ktorý je potrebný na úhradu záväzkov z realizovaného projektu EÚ – „Rekonštrukcia námestia – III. etapa“;
- b) so zapojením zostatku finančných prostriedkov z roku 2012 vo výške 300 823 €, ento zostatok tvoria:
 - zostatok nevyčerpaných finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov – prostriedky ŠR a iné cudzie prostriedky vo výške 127 365 €
 - zostatok prostriedkov z peňažných fondov vo výške 173 458 €.

V návrhu rozpočtu výdavkových finančných operácií sa počíta

- a) so splátkami úverov - úver „Dostavba a stavebné úpravy zimného štadióna“, úver ŠFRB - Mazorník, úver ŠFRB - Nálepková ul., úver bývalého Hotela Ďumbier, s.r.o., úver „Rekonštrukcia námestia – III. Etapa“ vo výške 423 625 €;
- b) s úhradou krátkodobého - prekleňovacieho úveru vo výške 300 000 €;
- c) s výdavkom na založenie obchodnej spoločnosti „Mestský podnik služieb“.

Mesto počíta s krytím výdavkových finančných operácií z prebytku bežného rozpočtu a z návratných zdrojov financovania (v príjmových i výdavkových finančných operáciách je rozpočtovaný prekleňovací úver).

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA

Navrhovaný rozpočet mesta na rok 2013 vrátane finančných operácií je zostavený ako prebytkový, čím je splnená jedna zo zákonných podmienok vyplývajúca z § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách a zároveň možno konštatovať, že je splnená aj požiadavka memoranda - stabilizovať výdavky územnej samosprávy formou zníženia výdavkov na platy zamestnancov (5%) a výdavkov na tovary a služby (10%) alebo vytvorenia prebytku rozpočtu na konci roka pri celkovej bilancii príjmov a výdavkov.

Rozpočet na rok 2013 je zostavený ako prebytkový – plánovaný prebytok je vo výške 522 203 € (ide o rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu, bez finančných operácií).

Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový – plánovaný prebytok je vo výške 877 783 €, kapitálový rozpočet ako schodkový - plánovaný schodok je vo výške - 355 580 €.

Plány mesta na rok 2013 – dosiahnutie prebytku rozpočtu hodnotím pozitívne, avšak pokladám za dôležité upozorniť aj na minuloročné ambície (čo sa týka naplánovanej výšky prebytku rozpočtu), ktoré sa nepodarilo naplniť. To isté platí aj pre načrtnutý vývoj v rozpočtoch na roky 2014 a 2015, kde dosiahnutie tak vysokých prebytkov bežného rozpočtu a to na základe výraznej úspory bežných výdavkov nepokladám (aj vzhľadom na vývoj uplynulých rokov) za ľahko dosiahnuteľný cieľ.

C. ZHODNOTENIE NÁVRHU HOSPODÁRENIA MESTA NA ZÁKLADE VIACROČNÉHO ROZPOČTU

Predložený návrh rozpočtu na rok 2013 je ambiciózny z pohľadu vytvorenia prebytkových rozpočtov, avšak pokladám za dôležité upozorniť na riziká, ktoré sú predovšetkým na príjmovej strane rozpočtu v neistom plnení výnosu z podielových daní, v ťažko odhadovanom plnení príjmov z miestnych daní, v každoročnom znižovaní nedaňových príjmov, konkrétne príjmov z vlastníctva majetku a v neistom pláne znižovať pohľadávky a to tak daňové ako aj nedaňové (s týmto výnosom rozpočet počíta). Na strane výdavkov bude rizikom, ak sa nepodarí mestu udržať rozpočtovú disciplínu zo strany všetkých subjektov, ktoré sú zapojené do rozpočtového procesu. Ak sa nepodarí plniť naplánované príjmy rozpočtu, bude nevyhnutné zamerať sa na racionalizáciu bežných výdavkov, pretože udržanie rozpočtovej rovnováhy je jediným predpokladom, aby bola zabezpečená vyrovnanosť rozpočtu mesta a zároveň zabezpečené financovanie samosprávnych činností mesta.

V súvislosti s otázkou rozvoja mesta, považujem za dôležité uviesť, že mesto je kapitálovo poddimenzované (vo viacročnom rozpočte sa neuvažuje so žiadnymi kapitálovými príjmami a ani so žiadnymi rezervami) a zadlžené (vo viacročnom rozpočte je naplánované len plnenie záväzkov, ktoré mesto má voči bankám a iným subjektom – DALKIA, a.s.). Asi z týchto dôvodov mesto vo viacročnom rozpočte nepostavilo žiadnu koncepciu rozvoja, v rozpočte na rok 2013 ale ani na nasledujúce roky sa neuvažuje so žiadnymi investičnými akciami, so žiadnym zhodnotením majetku mesta a ani so žiadnym rozvojom mesta.

Rovnako považujem za dôležité upozorniť, že mesto nemá inak zabezpečené splácanie návratných zdrojov financovania (schodok na finančných operáciách) ako cez prebytok bežného rozpočtu, z ktorého chce navyše riešiť aj záväzok v kapitálovom rozpočte. S ohľadom na uplynulé roky (rast bežných výdavkov) bude veľmi problematické zabezpečiť tento zdroj pre splácanie istiny úverov a dlhodobých záväzkov a tak ako som uviedla vyššie očakávam dodržiavanie rozpočtovej disciplíny pre naplnenie očakávaných cieľov.

D. ZÁVER – ZHRNUTIE

Návrh viacročného rozpočtu mesta Brezna na roky 2013 – 2015 a návrh rozpočtu mesta Brezna na rok 2013 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi - zákonom č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu zohľadňuje ustanovenia zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, zákona č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ostatné súvisiace právne normy.

Ing. Ingrid Veverková v.r.
hlavná kontrolórka Mesta Brezna